

faa, vi ere Alle, paa Grund af den Stilling, hvori vi staa, kunne ind paa at spørge os selv om, hvor Meget eller hvor Lidet vi kunne nøies med her. Det er altsaa ikke af den Grund, at man har opgivet Haabet om en human og retfærdig Lovgivning her i Landet, at vi stille os saaledes. Haabet kan være lille nok for Diebliffet, men vi vide, at dette Ministerium lever ikke evig, og der kan jo ogsaa komme bedre Tider. Det er heller ikke af den Grund, at vi ere bange for at gjøre Noget tilgavns; men naar vi vente, at det, her er Tale om, kan sætte nogen Frugt ude i Livet, kunne vi være med til at gjøre Noget tilgavns derfor. Jeg kunde have lyst til at spørge det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds og hans Meningsfæller: Hvad naae de egentlig, og hvad faae de? Jeg har forstaaet ham saaledes, at han er gaaet fra §§ 1 og 2 netop af den Grund, at han ogsaa vilde opnaa Noget; altsaa dem anser han for uantagelige. Jeg skal ikke komme ind paa andre Spørgsmaal. Spørgsmaalet om 3 eller 5 Aar er, som det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds (Buss) udtalte, ikke noget principielt Spørgsmaal, og naar han holder saa haardt derpaa, kan jeg ikke negte, at det for mig er en Anthydning, særlig ogsaa da jeg er kjendt med hans politiske Stilling; han ønsker delvis en anden Politikk end den, Mørtallet har ført, idet han har Haab om, at dette vil føre til, at Loven ikke bliver modtagen i det andet Thing; men under alle Omstændigheder er det saaledes, at hvis han holder sig til det Standpunkt, at ville gjøre Noget til Gavn for Smaafolk, faar han Intet, og jeg kan ikke opfatte hans ihærdige Kamp for det, som ikke er det Principale med Hensyn til det, det sigter til, anderledes end, at han haaber derved, at der heller Intet skal opnaas. Men naar man Intet naaer, maa man hellere tage under Overveielse, om ikke de Indstillinger, der foreligge fra Udvalget, ere værd at tage imod. Man kan saa spørge: Hvad naaes der ved Udvalgets Forslag? Nu er det ganske vist, som det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds sagde, ligesom lidt mystiske Ord, der bleve sagte den anden Dag; og efter min Opfattelse, er det Mystiske endnu tilstede. Man faar atter og atter at vide, at Udvalget ikke veed, hvad det kan opnaa, men man faar paa den anden Side ogsaa en stærk Følelse af, at Udvalget har behandlet denne Sag i Enkelthederne i flere Aar, og at det har en stærk og levende Følelse af, at det kunde naae Noget, men det veed ikke, hvad det kan naae; men hvad vi vide, er, at, hvis det Forslag, som ligger for os fra Udvalget, bliver til Lov, have vi

naaet Noget, som er bedre end det Bestaaende, og jeg tillader mig da i Henhold til den politiske Børnelærdom, som jeg har modtaget af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds, da jeg kom til at arbejde med her paa Lovgivningsomraadet, at se hen til den Grundsaetning, at det, det gjælder om paa Lovgivningsomraadet, er at tage Skridt i den rigtige Retning, selv om de ere smaa, og jeg ser ikke rettere end, at ogsaa det ærede Medlem er enigt i den Hovedtanke, at det, her foreligger, er ganske vist et lille Skridt, men i den rigtige Retning. Det forekommer mig, at naar vi gjøre dette Skridt og faae denne Sag over i det andet Thing, ville vi komme til, at det maa tage en Beslutning om Sagen. Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds udtalte forleden, at det kunde undertiden være, eller at det ikke sjældent var Tilfældet eller i alt Fald Noget, der skete engang imellem, at en Beslutning, som ikke blev til Lov, virkede langt bedre og havde en større Rækkevidde end en afstumpet Lov, og han har vist Ret i denne Henseende. Jeg tror, at ved at følge hans egen Grundregel og tage et saadant lille Skridt, naar det gaar i den rigtige Retning og saa lade Sagen gaa over til Landstinget, for at dette kan tage en Beslutning om Sagen, handles der rigtig, og naar det saa tager en saadan Beslutning, at Forslaget bliver til Lov, ere vi Alle enige om, at her er Binding, om end kun en lille. Tager Landstinget derimod den Beslutning, at Forslaget ikke bliver til Lov, tror jeg netop, at det er en Beslutning af den Art, at den vil virke langt mere end mangen Lov, og derfor tillader jeg mig at støtte Udvalgets Indstilling og stemme for de 5 Aar. Selvfølgelig naar jeg tidligere har stillet Vædringsforslag i modsat Retning, har jeg, i Henhold til de Tanker, jeg her har udtalt, gjort det for at bevare min frie Stilling, og jeg vil ogsaa arbejde for Sagen i Fremtiden ved kommende Leiligheder. Denne Afstemning er altsaa ikke bindende; det kan den ikke være for Mange af os, som stemme her for denne Sag. Jeg ser ikke rettere end, at vi bør give Udvalget Leilighed til at vise, hvad det kan naae derved, og kunne de naae det, som de have noget Haab om, nemlig at faae dette lille Lovforslag gennemført, have vi faaet brudt et lille Hul paa dette Omraade og faaet Noget, som kan virke gavnligt, og saa kunne vi tage fat paa at se at gjøre det mere langtrækkende, end det nu er.

Berg: Det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds (Buss) udtalte en Op-